

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XI. De Crimine falsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

dum mutuum resolvit, est quidem usurarius mentalis, non tamen restituere debet, quod gratuito oblatum cum gratiarum actione accepit.

Quæres *duodecimo*: quæ usurariorum pœnæ?

R. Sequentes: *1mo* Clerici usurarii suspenduntur. *Cap. praterca. 7. h. t.* ab officio deponuntur & beneficio privantur. *Can. quoniam. 8. caus. 14. q. 4. Cap. 1. h. t.* ubi à pœna hac excipitur Clericus, qui uturas exercet, ut hoc modo beneficium Ecclesiæ de manu laici redimere possit. *2do*: Magistratus per statutum vel alias dispositiones uturam approbantes excommu-

nicationem incurrunt per *Clement. un. h. t. 3tio*. Usurarii Manifesti communionem etiam in extremis & ecclesiastica privantur sepultura. *Cap. quia. 3. h. t.* omnes autem religiosi & alii, manifestos usurarios contra Sacrorum Canonum formam ad Ecclesiasticam sepulturam admittentes pœnæ Lateran. Conc. contra Usurarios promulgatæ subjiciuntur. *Cap. quamquam. 2. eod. in 6. 4to*: Testamenta & ultimæ voluntates usurariorum manifestorum, nisi ante mortem restituerint, aut de restitutione sufficienter caverint, non valent & ipso jure irrita existunt. *Cit. cap. quamquam. §. fin. in 6.*

TITULUS XI.

DE

Crimine Falsi.

CRimen falsi publicum est delictum, quo quis dolo in alterius præjudicium veritatem immutat, contra specialem Legum aut Canonum prohibitionem. Dividitur in personale & reale, personale circa personam committitur, ut nominis mutatio, partus suppositio, testium subornatio, judicis corruptio. Reale fit circa res, aut verbo, dando falsum testimonium aut scripto, auctoritate publica falsum scribendo, aut facto, monetam, scripturas publicas in toto vel in parte falsificando.

Quæres *primo*: Quæ ad crimen falsi requiruntur?

R. Requiritur sequentia, *1mo*. Ut pervertatur veritas, aut negativè occultando, aut positivè, falsum manifestando. *secundo*: Ut hoc fiat dolo malo animo veritatem in alterius præjudicium corrumpendi. *3tio*. Ut grave & notabile alterius interveniat præjudicium, & Lege vel Canone aut statuto talis veri immutatio veluti punibilis pœnâ falsi sit declarata, qui extrajudicialiter aliquid est contestatus ac postea in Judicio contrarium asserit, pœnam falsi non incurrit, quamvis ut mendax puniendus sit, cum lege, pœnam

l i i i 3 falsi

falsi huic testi irrogandam esse, non demostretur.

Quæres secundo: Quando crimen falsi circa personas committitur?

R. In casibus sequentibus: 1mo. Si fœmina partum alienum in marito, ejus hæredum vel Successorum, aut propriorum prolium præjudicium supponat. L. qui falsam. 19. L. Cornelia. 30. ff. ad L. Cornel. de falsis. 2do. Si quis nomen suum aut cognomen in alterius præjudicium fraudulenter mutet, vel nomen alterius assumat, aut proprium dissimulet. L. un. C. de mutat. nom. 310. Si quis aliud familiae genus, aliosve Parentes fingat, se pro nobili, Doctore, Medico, aut alterius artis experto gerat, alterius insignibus dolosè utatur. Arg. Cap. dilecta. 14. de excess. Prelat.

Quæres tertio: Quando circa testes fit crimen falsi?

R. Testis falsum committit dupliciter. 1mo. Si falsum deponat, falsidicus testis tribus personis est obnoxius primum Deo, cujus personam contemnit, deinde Judici, quem mentiendo fallit, postremo innocenti, quem falso testimonio lædit. Cap. 1. h. t. 2do. Qui testem falsum donis aut pretio ad dandum testimonium falsum subornat.

310. Qui testem falsum scienter producit, aut falsi testis dicto utitur. 4to. Testis obscure & versute eo sine deponens, ut ejusdem depositio non profit testem producenti.

Quæres quarto: Quando Judex & Advocatus crimen falsi admittunt?

R. 1mo. Judex est falsarius, si pecuniâ corruptus vel aliâs dolo malo contra leges & constitutiones injustam

fert sententiam. L. 1. §. sed & si Judex. ff. ad Leg. Cornel. de falsis. 2do. Advocatus falsum committit, si parti adversæ causam vel secretæ causæ sui Clientis prodar. Cst. L. 1. §. 1. ff. ad Leg. Cornel. de fals.

Quæres quinto: Qualiter Apostolicæ falsificantur litteræ?

R. Variis falsificantur modis. 1mo. In modo, quo obrinentur, si nempe litteræ non immediatè à Pontifice vel illis, ad quos hoc ex officio de mandato Pontificis spectat, impetrentur. Cap. dura. 4. h. t. 2do. In sigillo, si scilicet bulla vel plumbum affigi solitum vitiatum & non rectè expressum sit, de quo in Cap. licet. 5. h. t. 310. In stylo, exemplum est in Cap. quam grav. 6. h. t. ubi litteræ Apostolicæ declarantur falsæ, quia in illis Archiepiscopus filius nuncupabatur, qui de stylo Curie à Pontifice solet nominari frater. Vel si uni scribitur in plurali, quando enim Summus Pontifex ad unum tantum litteras dirigit numquam ei loquitur in plurali, ut vos, sive vester.

4to. Ob rasuram si videlicet in litteris Papalibus litteræ quædam deletæ vel expunctæ in loco suspecto, hoc est, in quo per talem disjunctionem sensus mutari potuit. De quo in Cap. inter dilectos. 6. de fid. instrum. Cap. cum venerabilis. 7. de Relig. domib. Cap. fin. h. t.

Quæres sexto: Quis propter vitiatam Scripturam est falsarius?

R. Sunt illi, qui testamentum vel instrumentum publicum corrumpunt, destruunt, falsum testamentum vel instrumentum scribunt, signant, recitant

tant, falso sigillo muniunt, falsas litteras scienter recipiunt, iis, maximè in Judiciis, utuntur, in quibus ex documentis falsis lata nulla est sententia. *Cap. super eo. 2. h. t.*

Quæres *septimo*: Quomodo falsificatur moneta?

ꝛ. Quatuor maximè modis; *primo*, si quis auctoritatem publicam non habens, monetam, quamvis iustæ probæ & pretii, cudat: quia monetam cudere est Regale summis reservatum Principibus in temporalibus superiorem non agnoscentibus, & iis quibus vel ex Privilegio vel ex immemoriali consuetudine id ipsum competit. Ad iustam igitur monetam duo requiruntur, valor intrinsecus, seu materiæ, ex qua cula est, bonitas, & publica forma, seu signum publicum auctoritate summi Principis impressum. *L. 1. ff. de contrah. Empt. 2do*. Multo magis falsarius est, cudens monetam ex cupro vel aliâ minoris valoris materiâ, quam iustæ monetæ. *3tio*. Qui genuinam monetam radendo corrumpit, ita, ut iusti amplius ponderis non existat. *4to*. Qui falsâ aut vitiatâ monetâ scienter utitur, illam expendendo, commutando, in solutionem dando, &c.

Quæres *octavo*: Quæ pœna falsi in Judiciis committi?

ꝛ. Falsum in Judiciis committens causam perdit, sive falsum in electione Prælati, vel beneficiati, sive in causa civili, sive in causa contra Fiscum, vel etiam contra aliam privatum fuerit commissum, & præterea pœnâ multatur arbitrariâ. De iure Canonico

Clericus falsarius deponitur, & Monasterio ad agendam pœnitentiam includitur. *Can. si Episcopus. 7. dist. 50.* Clericus, qui in Judiciis sæculari falsum commisit v. g. dicendo falsum testimonium, non à laico, sed Ecclesiastico puniendus est Iudice. *Cap. nullus. 2. de foro competent.*

Quæres *nono*: Quæ litteras Apostolicas falsificantium pœnæ?

ꝛ. Omnes, qui litteras Apostolicas per se vel per alios falsificarunt, eorumque defensores & fautores sunt ipso facto excommunicati, & si Clerici, omnibus privantur beneficiis, ita, ut qui per se falsitatis vitium exercuerunt, postquam per Ecclesiasticum iudicem fuerint degradati, sæculari potestati tradantur, secundum Constitutiones legitimas puniendi. Præterea similibus litteris ab aliis falsatis utentes, si Clerici fuerint, officiis & beneficiis Ecclesiasticis spoliantur, si laici tamdiu sunt excommunicati, donec competenter satisfaciant. *Cap. ad falsariorum. 7. h. t.*

Quæres *decimo*. An in dubio præsumendum, esse committam in litteris Apostolicis falsitatem?

ꝛ. Si quis litteras Apostolicas formam simplicis iustitiæ habentes, id est; in quibus petitur ut iustitia administretur, impetraverit, & in illis falsitas deprehendatur, præsumi non debet, quod pro talibus litteris, quæ possunt facile obtineri, fraudem quis commiserit falsitatis, nec ideo impetrans est puniendus, si eis usus non fuerit, postquam illas falsas cognovit. *Cap. accedens. 8. h. t.*

Quæ-

Quæres undecimo: Quæ pœna sigillum Principis fallantium?

ꝛ. Si Clerici fuerint, non quidem mutilantur, nec eis corporalis pœna per quam periculum mortis possint incurere, infligitur, sed degradantur, & in signum maleficii infamiam notâ & stigmatibus consignantur, & in exilium mittuntur. *Cap. ad audientiam. 3. h. t.*

Quæres duodecimo: Quæ pœna fallantium monetas?

ꝛ. In Jure Civili monetarum falsificatio scelus dicitur clandestinum. *L. 1. C. de fals. monet.* cui obnoxii in majestatem delinquent, & præmio accusatoribus propositio, quicumque soli-

dorum adulter poterit reperiri, vel à quocunque fuerit publicatus, omni dilatione submota, flammatarum exustionibus mancipandus est. *L. si quis. 2. C. de fals. monet.* in Jure Canonico falsarum monetarum fabricatores in Regno Franciæ maledictioni & excommunicationi summo Pontifici reservatæ subjiuntur per *Extrav. Joannis XXII. un. de crim. fals. inter Com.* graviter prohibetur ars Alchimiæ, & omnes illi, qui ex auro chymico monetam cudunt, perpetuam notantur infamiam, & si Clerici fuerint, ultra pœnas in *Extrav. memoratas* privantur beneficiis habitis & profus inhabilitantur ad habenda.

TITULUS XII.

DE

Injuriis & Damno dato.

Injuria late sumpta est omne id, quod non jure, sed contra jus factum, & hoc modo injuriam in bonis animæ, corporis, famæ, honoris & fortunarum sub se comprehendit, quæ omnes injuriæ specie morali distinguuntur. Injuria strictius sumpta, ut hoc titulo accipitur, est alicui dicta vel facta contumelia. *Instit. lib. 4. de injur. in princ.* hæc Injuria tribus committitur modis: *re, verbis & scriptis.* *Re*, cum quis manus violentas alicui injicit. *Verbis*: cum per criminis exprobrationem aut defectus natu-

ralis objectionem sit convitium. *Litteris*: per libellum famosum, carmen aut historiam ad cujusdam dehonorationem compositam. Damnum, de quo altera pars tituli, est delictum, quo quis servum, vel quadrupedem alterius occidit vel vulneravit, aut ejus res læsit, rupit, confregit &c. de his criminibus

Quæres primo: qualiter injuria committitur?

ꝛ. Ad formalem injuriam, de qua hic agitur, requiruntur duo: 1mo. Dolus & animus injuriandi. *L. si non con-*

viii